

Ka socijalnoj koheziji – Uticaj na politike socijalnog uključivanja za višestruko marginalizovane grupe žena, žrtve nasilja u porodici

Pregled regionalnih i gradskih propisa sa aspekta prava žena Grad Užice

Rada Gujaničić
Svetlana Petrović

Užice, 2011. godina

Analiza je urađena u sklopu projekta „Ka socijalnoj koheziji – Uticaj na politike socijalnog uključivanja za višestruko marginalizovane grupe žena, žrtve nasilja u porodici“ koji finansira Evropska unija. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost Autonomnog ženskog centra i ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije.

SADRŽAJ

I BRIGA O DECI, SOCIJALNE USLUGE, IZDRŽAVANJE

- 1.1. Strategija unapređenja položaja osoba sa invaliditetom 2007. do 2015.
- 1.2. Lokalni akcioni plan za mlade 2010– 2014.
- 1.3. Odluka o usvajanju LAP u oblasti invalidnosti 2010-2014.
- 1.4. Rešenje o načinu i uslovima regresiranja troškova boravka dece u predškolskoj ustanovi dečji vrtić – Užice u Užicu
- 1.5. Pravilnik o stipendiranju talentovanih učenika i studenata
- 1.6. Odluka o pravima u socijalnoj zaštiti iz nadležnosti grada Užica
- 1.7. Odluka o socijalnoj zaštiti grada Užica
- 1.8. Pravilnik o kriterijumima i merilima za prvi izbor korisnika socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima
- 1.9. Informacije relevantne za ovu oblast dobijene od pomoćnice gradonačelnika za socijalnu politiku Brankice Jeremić

II ZAPOSŁJAVANJE, PREKVALIFIKACIJA, OBRAZOVANJE ODRASLIH

- 2.1. Lokalni akcioni plan zapošljavanja grada Užica za 2011.
- 2.2. Pravilnik o programu oglada funkcionalnog osnovnog obrazovanja odraslih
- 2.3. Informacije relevantne za ovu oblast dobijene od pomoćnice gradonačelnika za socijalnu politiku Brankice Jeremić

III STANOVANJE

- 3.1. Stambena strategija grada Užica - nacrt
- 3.2. Akcioni plan za sprovođenje Stambene strategije grada Užica – nacrt za period 2012 – 2016
- 3.3. Lokalni akcioni plan unapređenja položaja izbeglih i internoraseljenih lica grada Užica 2010 – 2013.
- 3.4. Informacije relevantne za ovu oblast dobijene od pomoćnice gradonačelnika za socijalnu politiku Brankice Jeremić

IV DOSTUPNA PRAVDA

- 4.1. Iz Odluke o pravima u socijalnoj zaštiti iz nadležnosti grada Užica

OPŠTA SLIKA GRADA UŽICA

TERITORIJA: 666,7 km²

BROJ NASELJA: 41 od toga 2 gradska

BROJ STANOVNIKA: ukupno 83.022 od toga 40.660 muškaraca i 42.362 (51,2%) žene

ZAPOSLENOST: (podaci NZS iz 2009.g.)

Ukupno 57.847 radno sposobnih uzrasta od 15 do 65 godina

Ukupno zaposlenih 17.752 od toga 9.752 muškarca i 8.000 (45%)žena

NEZAPOSLENOST: (podaci NZS iz marta 2010.g.)

Ukupno 5.665 od čega 53% žene

I BRIGA O DECI, SOCIJALNE USLUGE, IZDRŽAVANJE

1.1. Strategija unapređenja položaja osoba sa invaliditetom 2007. do 2015.

Strategija ne prepoznaje *žene*, odnosno *ranjive grupe žena*. **Prioriteti** (prema Standardnim pravilima UN-a o izjednačavanju mogućnosti za osobe sa invaliditetom):

1. Servisi-službe podrške (Standardno pravilo 4) - **Cilj:** Otvaranje i funkcionisanje dnevnog centra u Užicu za decu i omladinu sa kombinovanim smetnjama u razvoju. prva polovina 2010.god. **Cilj:** Formiranje personalnih asistenata pri invalidskim organizacijama Užica. 2010.-2013.god.
2. Pristupačnost (Standardno pravilo 5) - **Cilj:** Ugradnja lifta za OSI u zgradi gradske skupštine, izrada prilazne rampe gradskom stadionu i obaranje ivičnjaka u drugom gradskom prstenu (širi centar ka periferiji). 2010-2013.godina.
3. Obrazovanje (Standardno pravilo 6) - **Cilj:** Uključivanje dece sa smetnjama u razvoju koja prevashodno imaju očuvan mentalni fundus u redovan obrazovni sistem i kombinovanje specijalnog obrazovanja sa redovnim u onim segmentima gde je izvodljivo imajući u vidu kapacitete i potencijale i stepen invalidnosti kod dece. 2010-2012.g. - sprovođenje obuka; 2010-2012.godina - zapošljavanje jednog asistenta tiflogologa.

Što se tiče *žena sa invaliditetom* one nisu posebno prepoznate, a autorke su došle do podatka koji je specifičan za *žene* i on je obrađen iz kontakta sa Udruženjem distrofičara zlatiborskog okruga 2009.g. Udruženje distrofičara zlatiborskog okruga u saradnji i podršku udruženja OSI "IZ KRUGA" uspeo je da uz finansijsku podršku Ministarstva zdravlja i LS grada Užica, za *žene sa invaliditetom* dobije ginekološki sto za OSI. Ovaj sto se nalazi u užičkom Centru za majku i dete mada ima malih problema u smislu arhitektonske barijere jer je kosa rampa do lifta zgrade jako strma.

1.2. Lokalni akcioni plan za mlade 2010– 2014.

LAP za mlade u 2010.g. prepoznaje *žene*, odnosno *mlade žene* kao subjekte prava. LAP predviđa sledeće ciljeve:

1. Razvijati postojeće i uspostavljati nove kapaciteta za realizaciju lokalne politike za mlade. Prioritet 1.1. – Uspostaviti održive multisektorske mehanizme za primenu strategije na lokalnom nivou. Prioritet 1.2.- Povećati nivo učešća mladih u javnom i političkom životu lokalne zajednice. Rok 2010. **Od 2011. – 2014.** Prioritet 1.1. Uspostavljanje održivih multisektorskih mehanizama za implemetnaciju, monitoring i evaluaciju LPA za mlade. Prioritet 1.2. Povećati nivo učešća mladih u javnom i političkom životu grada.

2. Unaprediti postojeće i uspostaviti nove usluge i programe za mlade u oblastima od značaja za ostvarivanje prava. Prioritet 2.1. Uspostaviti održive mehanizme za smanjenje %

nezaposlenosti mladih. Prioritet 2.2. Podrška mladima koji se nalaze u socijalnim rizicima. Prioritet 2.3 - Formalno i neformalno obrazovanje - delotvorno dostupno i stimulatívno. Prioritet 2.4 - Okruženje - stimulatívno za stvaralaštvo mladih koje doprinosi kvalitetnom provođenju slobodnog vremena. Prioritet 2.5 – Razvijati zdrave stilove života, čuvati i unapređivati zdravlje mladih. Prioritet 2.6 – Unaprediti uslove za bezbedan život mladih. **Od 2011.-2014.** Prioritet 2.1 – Povećati % zaposlenosti mladih. Prioritet 2.2 - Podrška mladima koji se nalaze u socijalnim rizicima. Prioritet 2.3 - Formalno i neformalno obrazovanje - delotvorno dostupno i stimulatívno. Prioritet 2.4 - Okruženje - stimulatívno za stvaralaštvo mladih koje doprinosi kvalitetnom provođenju slobodnog vremena. Prioritet 2.5 - Razvijati zdrave stilove života, čuvati i unapređivati zdravlje mladih. 2.5.1 Organizovati i podržati sistem vršnjačkog obrazovanja mladih na osnovu usvojenih nacionalnih standarda i organizovati program edukacije o zdravlju mladih za roditelje, nastavnike i ostale koji su u kontaktu sa mladima. 2.5.2 Čuvati i unapređivati reproduktivno zdravlje mladih.

3. Razvijati programe regionalne i međunarodne saradnje mladih u oblastima od značaja za održivi razvoj.

Lokalni akcioni plan za mlade prepoznaje sledeće ciljne grupe: mlade uzrasta od 15 do 29. godina starosti, bez obzira na pol, socijalni i društveni status, kao i nacionalno, versko, političko, seksualno i drugo opredeljenje. LAP razlikuje specifične starosne kategorije mladih, predviđene i Nacionalnom strategijom za mlade, pa su aktivnosti LPA usklađene sa specifičnim potrebama mladih od 15 do 19 godina, mladih od 20 do 24 godine i mladih od 25 do 29 godina.

Specifičnim ciljevima i aktivnostima u okviru strateškog pravca 2 „Unaprediti postojeće i uspostaviti nove usluge i programe za mlade u oblastima od značaja za ostvarivanje prava“, preventivni programi će biti posvećeni svim mladima grada Užica, a posebna pažnja će biti posvećena pojedinim grupama mladih koji imaju faktor rizika za ostvarivanje socijalnih, ekonomskih, kulturnih, političkih, ženskih i drugih prava. U tom smislu, LPA posebno vodi računa o sledećim grupama: 1. Mladi sa invaliditetom, 2. Mladi bez roditeljskog staranja i iz porodica sa poremećenim odnosima, 3. Mladi studenti iz siromašnih porodica, 4. Mladi iz izbeglih i interno raseljenih porodica, 5. Deca i mladi u riziku od bolesti zavisnosti, 6. Mladi iz ruralnih sredina, 7. *mlade žene*, 8. Mladi u sukobu sa zakonom.

U cilju jačanja lokalnih kapaciteta za sprovođenje omladinske politike, posebna pažnja će biti posvećena mladim ljudima udruženim u neformalne grupe, udruženja građana, omladinske organizacije i klubove; Gradska uprava, Savet za mlade, Kancelarija za mlade, kao i resorne institucije i postojeće organizacije građanskog društva su takođe ciljne grupe LPA za mlade.

1.3. Odluka o usvajanju LAP u oblasti invalidnosti 2010-2014.

Odluka o usvajanju LAP u oblasti invalidnosti (Službeni list grada Užica 14/10) ne prepoznaje *žene*, odnosno *ranjive grupe žena* kao subjekte prava. Donosilac odluke je Skupština grada Užica na sednici održanoj 08.juna 2010.g.

Standardno pravilo 4 - Servisi-službe podrške. Cilj: Otvaranje i funkcionisanje dnevnog centra u Užicu za decu i omladinu sa kombinovanim smetnjama u razvoju. **Rešenje:** Uz pomoć Ministarstva rada i socijalne politike i Grada Užica, adaptiraće se i prilagoditi prostor P=280m² u Domu za decu bez roditeljskog staranja „Petar Radovanović“ u Užicu u skladu sa međunarodnim i domaćim standardima za ove institucije i zaposliće se odgovarajući stručni kadar za rad sa unapred određenim ciljnim grupama. **Koraci:** Određivanje prostora koji će se adaptirati za potrebe Dnevnog centra; Dobijanje saglasnosti gradske uprave i resornog ministarstva za podršku u pokretanju rada i institucija; Utvrđivanje ciljnih grupa i budućih korisnika; Idejno rešenje projekta adaptacionih radova; Unutrašnje uređenje i oprema; Potrebni stručni kadrovi; Raspisivanje tendera za izvođače radova; Način finansiranja i finansijske podrške; **Partneri:** Ministarstvo rada i socijalne politike RS, Grad Užice, Dom za decu bez roditeljskog staranja „Petar Radovanović“ Užice, Invalidske organizacije, Zdravstveni centar Užice, Fasper, Nacionalna služba za zapošljavanje, Centar za

socijalni rad Užice. **Nosioci:** Grad Užice i Koalicija invalidskih organizacija. **Vreme:** prva polovina 2010.god. **Potrebna sredstva:** 6.500.000 dinara (3.000.000 - gradski budžet, 3.500.000 - Ministarstvo rada i socijalne politike). **Cilj:** Formiranje personalnih asistenata pri invalidskim organizacijama U Užicu. **Rešenje:** Uz pomoć Grada Užica iz sredstava gradskog budžeta finansiraju se rad tri personalna asistenta (jedan sa punim radnim vremenom i dva sa pola radnog vremena). **Koraci:** Aktivnosti i kriterijumi odabira tri korisnika personalne asistencije; Aktivnosti i kriterijumi odabira tri Personalna asistenta; Donošenje odluke gradske skupštine o finansiranju rada Personalnih asistenata iz budžeta Grada Užica; Ugovor sa poslodavcem; **Partneri:** Grad Užice, OOSI, Nacionalna služba za zapošljavanje, Centar za socijalni rad Užice i medijske kuće. **Nosioci:** Koalicija invalidskih organizacija i gradska uprava - društvene delatnosti. **Vreme:** 2010.-2013.god. **Potrebna sredstva:** Grad Užice - 960.000 din. (za godinu dana - lični dohotci za tri zaposlena PA), Ministarstvo rada i socijalne politike RS - 300.000 din.- stručna obuka PA.

Standardno pravilo 5 – Pristupačnost - Cilj: Ugradnja lifta za OSI u zgradi gradske skupštine, izrada prilazne rampe gradskom stadionu i obaranje ivičnjaka u drugom gradskom prstenu (širi centar ka periferiji). **Rešenje:** Uz pomoć Ministarstva rada i socijalne politike RS, donatora, Direkcije za izgradnju i grada Užica u zgradi gradske skupštine će biti ugrađen lift za OSI, gradski stadion će se učiniti pristupačnim OSI (tribine i staza) i na 30 mesta će se oboriti ivičnjaci u drugom gradskom prstenu. **Koraci:** Izrada projektne dokumentacije za lift i prilaznu rampu; Raspisivanje tendera; Određivanje izvođača radova; Sprovođenje projektom predviđenih radova; Utvrđivanje prioriteta mesta za obaranje ivičnjaka; Tehnička i projektna dokumentacija za izvođenje radova; Dobijanje potrebnih dozvola izvođenje radova; Izvođenje neophodnih građevinskih radova - izrada rampi i oborenih uličnih prelaza. **Partneri:** Ministarstvo rada i socijalne politike RS, Direkcija za izgradnju, Grad Užice, Komunalne građevinske inspekcije, MUP Užice, Zajednica invalidskih organizacija Užica i donatori. **Nosioci:** Ministarstvo rada i socijalne politike RS, Nadzorni organi, Direkcija za izgradnju, Grad Užice i Koalicija invalidskih organizacija. **Vreme:** 2010-2013.godina. **Potrebna sredstva:** Ministarstvo rada i socijalne politike RS - 2.500.000 din., 400.000 – donatorstvo.

Standardno pravilo 6 - Obrazovanje - Cilj: Uključivanje dece sa smetnjama u razvoju koja prevashodno imaju očuvan mentalni fundus u redovan obrazovni sistem i kombinovanje specijalnog obrazovanja sa redovnim u onim segmentima gde je izvodljivo imajući u vidu kapacitete i potencijale i stepen invalidnosti kod dece. **Rešenje:** Izraditi plan obuke učitelja, nastavnika, stručnih saradnika, direktora i sekretara redovnih osnovnih i srednjih škola, kao i specijalne škole za izradu pojedinačnih nastavnih planova i programa i za rad sa decom koja imaju neke smetnje u razvoju kao i zapošljavanje jednog asistenta tiflogologa za rad u gradskim obrazovnim institucijama kao asistenti u nastavi obrazovnog kadra. **Koraci:** Odrediti sadržaje obuke obrazovnog kadra; Napraviti vremenski raspored i šemu sprovođenja obuke; Odrediti edukatore; Sprovesti anketu među roditeljima dece koja nemaju smetnje u razvoju i roditeljima dece sa smetnjama u razvoju o mogućstvu uključivanja dece sa smetnjama u razvoju u redovan obrazovni sistem; Dobiti saglasnost i podršku republičkog i gradskog prosvetnog inspektorata za sprovođenje seminara i same inkluzije i zapošljavanje tiflogologa asistenata u redovne obrazovne institucije; U saradnji sa školskom upravom i OOSI, kontrolisati primenu stečenih znanja sa obuka i registrovati broj novoupisane dece sa smetnjama u razvoju u redovne škole; Sprovoditi komparativne inkluzivne časove sa decom iz redovnih škola sa decom iz specijalne škole za početak u veštinama. **Partneri:** Organizacije osobe sa invaliditetom, Ministarstvo prosvete RS, Školska uprava Užice, Centar za interaktivnu pedagogiju Beograd, osnovne i srednje škole Užica, Učiteljski fakultet Užice, Fasper i Nacionalna služba zapošljavanja. **Nosioci:** Školska uprava Užice i Invalidske organizacije Užice. **Vreme:** 2010-2012.godina. - sprovođenje obuka; 2010-2012.godina - zapošljavanje jednog asistenta tiflogologa. **Potrebna sredstva:** budžet Grada Užica 1.000.000 din.- za stručnu edukaciju, 500.000 din.- Grad Užice za lični dohodak defektologa, 500.000 din.- Ministarstvo prosvete RS.

1.4. Rešenje o načinu i uslovima regresiranja troškova boravka dece u predškolskoj ustanovi dečji vrtić – Užice u Užicu

Rešenje o načinu i uslovima regresiranja troškova boravka dece u predškolskoj ustanovi dečji vrtić – Užice u Užicu ne prepoznaje *žene*, odnosno *ranjive grupe žena* kao subjekte prava. 1. Ovim rešenjem utvrđuje se način i uslovi regresiranja troškova celodnevnog boravka dece predškolskog uzrasta u ustanovi Dečji vrtić – Užice u Užicu. 2. Pravo na nadoknadu troškova u visini od 100% od ekonomske cene po detetu ostvaruje se za: dete iz porodice koja je korisnik MOP-a po Zakonu o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti; dete bez roditeljskog staranja koje je u starateljskoj ili hraniteljskoj porodici, pod uslovom da za njega nije ostvareno pravo na dečji dodatak; dete ometeno u razvoju pod uslovom da za njega nije ostvareno pravo na dečji dodatak i da je donet akt o razvrstavanju. 3. Pravo na nadoknadu troškova u visini od 85% od ekonomske cene po detetu ostvaruje se za četvrto i svako naredno dete u porodici sa četvoro i više dece, pod uslovom da je ostvareno pravo na dečji dodatak. 4. Pravo na nadoknadu troškova u visini od 80% od ekonomske cene ostvaruje se za: treće dete iz porodice sa troje i više dece, pod uslovom da je za njega ostvareno pravo na dečji dodatak.; dete iz porodice *samohranih roditelja*, pod uslovom da je za njega ostvareno pravo na dečji dodatak a da pravo na naknadu troškova nije ostvareno pod tačkom 2 ili 3 ovog rešenja. 5. Ostalim korisnicima usluga Dečjeg vrtića regresiraju se troškovi boravka dece u celodnevnom boravku u iznosu od 60% od ekonomske cene po detetu.

1.5. Pravilnik o stipendiranju talentovanih učenika i studenata

Pravilnik o stipendiranju talentovanih učenika i studenata ne prepoznaje *žene*, odnosno *ranjive grupe žena* kao subjekte prava. Pravilnik je doneo Gradonačelnik na osnovu člana 44 st.1 tačka 3 i 5, u vezi sa članom 66 st.4 Zakona o lokalnoj samoupravi (Sl. glasnik br. 129/07) i člana 74 st.3 i 8 Statuta grada Užica (Sl.list grada Užica, br.11/08). Finansijska sredstva se obezbeđuju iz Budžeta grada Užica. U Budžetskoj 2010.godini za stipendije utrošeno 13.545.244,72 dinara iz budžeta grada Užica a sredstva je koristilo 43 učenika i 126 studenata. Takođe je u budžetskoj 2010 godini iz budžeta grada izdvojeno 95.014,64 dinara za nagrade vukovcima, a sredstva su potrošena za organizovanje svečanog prijema kod gradonačelnika kojom prilikom su učenicima uručene nagrade u vidu poklon knjiga.

Opšti uslovi (Član 3) Za stipendije mogu konkurisati učenici srednjih škola i studenti koji se školuju u školama i na fakultetima čiji je osnivač RS i to: učenici srednjih škola; studenti prvog stepena – osnovnih akademskih i strukovnih studija; studenti drugog stepena – master akademske studije, specijalističke strukovne studije, specijalističke akademske studije, i koji u momentu raspisivanja konkursa imaju prebivalište na teritoriji grada Užica najmanje godinu dana neprekidno.

Posebni uslovi (Član 4) Učenici srednjih škola i studenti I godine studija prvog stepena mogu konkurisati za stipendiju ukoliko ispunjavaju sledeće uslove: 1. Ostvarena prosečna ocena u predhodnoj školskoj godini najmanje 4,80; 2. Učešće na takmičenjima u predhodnoj školsko godini koje je rezultiralo osvajanjem: A) prvog mesta na opštinskom takmičenju; B) prvog ili drugog mesta na okružnom takmičenju; V) jednog od prva tri mesta na republičkom takmičenju; G) jednog od prvih pet mesta na međunarodnom takmičenju.

Osnov za dodelu stipendije su samo nagrade osvojene na takmičenjima koja su obuhvaćena Kalendarom takmičenja i smotri učenika srednjih škola, koji donosi Ministarstvo prosvete RS za svaku školsku godinu. Dodatni uslovi za studente I godine studija prvog stepena je da su redovni studenti koji se finansiraju iz Budžeta RS.

Član 5. Sportske nagrade su osnov za dodelu stipendije ukoliko su pored posebnih uslova iz čl.4. stav1, tačka 1. i stav 3, ispunjeni i dodatni uslovi: da je u pitanju nagrada osvojena na takmičenju u pojedinačnom sportu; da je učenik /student učestvovao na takmičenju kao predstavnik škole koju pohađa; da je osvojeno: prvo mesto na opštinskom takmičenju, prvo ili drugo mesto na

okružnom takmičenju, jednog od prvih tri mesta na republičkom takmičenju, jednog od prvih pet mesta na međunarodnom takmičenju. Osnov za dodelu stipendije su samo nagrade osvojene na sportskim takmičenjima koja su obuhvaćena Kalendarom takmičenja i smotri učenika srednjih škola, koji donosi Ministarstvo prosvete RS za svaku školsku godinu.

Član. 6. Za studente II godine i viših godina studija prvog stepena, kao i za studente studija drugog stepena uslovi za učešće na konkursu su: 1. finansiranje studija iz Budžeta RS; 2. položeni svi ispiti iz prethodne godine studija; 3. ostvarena prosečna ocena, iz prethodne godine studija, najmanje 9,00. Po ovom pravilniku ne postoji kategorija studenata i učenika iz materijalno ugroženih porodica sem što se u članu 16. (koji se odnosi na izbor kandidata), pominje sledeće: U izuzetnim slučajevima, kada to smatra opravdanim, Komisija može predložiti Gradonačelniku da dodeli stopendiju ili jednokratnu novčanu nagradu podnosiocu prijave na konkurs, koji ne ispunjava sve uslove konkursa. Predlog mora biti podnet u pisanoj formi i obrazložen. Po predlogu odluku donosi Gradonačelnik (Član 16).

1.6. Odluka o pravima u socijalnoj zaštiti iz nadležnosti grada

Odluka o pravima u socijalnoj zaštiti iz nadležnosti grada (donosilac odluke Skupština Grada 08.06.2010. Sl. list broj 14/10) ne prepoznaje *žene*, odnosno *ranjive grupe žena* kao subjekte prava u smislu Odluke. Međutim, Odluka prepoznaje *žrtve nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja* kao subjekte prava.

Opšte odredbe: Član 2. Sredstva za realizaciju prava u oblasti socijalne zaštite obezbeđuju se: u budžetu grada Užica u skladu sa raspoloživim sredstvima; od lokalnih, nacionalnih i međunarodnih partnera, donatora, donatorskih organizacija i fondova; participacijom korisnika u troškovima usluge. **Član 3, Stav 2.** Služba pravne pomoći Gradske uprave za poslove organa grada, opštu upravu i društvene delatnosti, dužna je **besplatno pružiti pravnu pomoć** građanima/kama pri ostvarivanju prava iz ove Odluke.

II Prava u oblasti socijalne zaštite koja su u nadležnosti grada Užica: Član 4. Prava u oblasti socijalne zaštite za koja je Zakonom propisano da ih obezbeđuje Grad su: Usluga pomoći i nege u kući za stara lica i osobe sa invaliditetom; Usluga dnevnog boravka; Usluga privremenog smeštaja u prihvatilište i prihvatnu stanicu; Naknada troškova opremanja korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite; Isplata jednokratnih pomoći u novcu i naturi.

Član 6. Pomoć i nega u kući za stara lica i osobe sa invaliditetom - Pomoć u kući obezbeđuje se građanima/kama u gradskom, prigradskom i seoskom području koji su: Stariji od 65 godina, Samohrani – ne žive u porodičnom okruženju, Lica sa hroničnim oboljenjima, teže i teško pokretna. Pomoć u kući obezbeđuje se i građanima/kama sa invaliditetom, bez obzira na starosnu granicu koji su: teže i teško pokretni, a koji su ostvarili pravo na tuđu negu i pomoć. (Pružanje usluga pomoći i nege u kući organizuje, kordinira i sprovodi CSR).

Član 9, Stav 2. Dnevni boravak: Usluga dnevnog boravka omogućava deci, odraslima i starima koji se nalaze u stanju socijalnog rizika i socijalne izolovanosti da ostanu u svojoj porodici i da svoje potrebe zadovolje u sredini u kojoj žive u svom prirodnom okruženju i tako izbegnu smeštaj u institucije.

Član 10. Usluga dnevnog boravka se uspostavlja za sledeće ciljne grupe: Deca i mladi sa telesnim invaliditetom, sa lakim i umerenim intelektualnim oštećenjima, sa senzornim oštećenjima, sa višestrukim oštećenjima. (pružanje usluga dnevnog boravka sprovodi Dom za decu i omladinu "Petar Radovanović" Užice. Sredstva za ovu uslugu obezbeđuju se iz budžeta Grada na posebnoj budžetskoj liniji.)

Član 14. Privremeni smeštaj u prihvatilište (u procesu uspostavljanja) Pravo na uslugu smeštaja u prihvatilište obezbeđuje privremeni smeštaj, zadovoljavanje osnovnih potreba, pristup drugim uslugama u zajednici i vremenski ograničene usluge intervencija u kriznim situacijama pojedincima i porodicama kojima je potrebno neodložno osigurati bezbednost. Usluga smeštaja u

prihvatilište obuhvata: Privremeni smeštaj sa ishranom i zadovoljavanjem drugih osnovnih potreba, Primenu zdravstveno-higijenskih mera, Utvrđivanje identiteta i prebivališta, Sačinjavanje analiza o njihovom stanju.

Član 15. Usluga smeštaja u prihvatilište uspostavlja se za decu i odrasle: **žrtve nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja**, žrtve trgovine ljudima, sa mentalnim zdravstvenim problemima – duševno obolele, beskućnike. (Pružanje usluge u prihvatilište organizuje, koordinira i realizuje CZSR u saradnji sa organima grada, Policijskom upravom Užica, i drugim resornim institucijama i organizacijama građanskog društva. Finansiranje iz budžeta na posebnoj budžetskoj poziciji, iz participacije korisnika, iz budžeta opština na kojoj korisnici usluga imaju prebivalište i iz drugih izvora-donacije, dobrovoljni prilozi i sl.).

Član 19. Opremanje korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite: Pravo na obezbeđivanje opreme za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite, može ostvariti lice koje nije u mogućnosti da od sopstvenih sredstava nabavi opremu, niti njegovi srodnici koji su po Zakonu dužni da ga izdržavaju. **Član 20.** Oprema za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite obuhvata nabavku obuće i odeće, kao i naknadu troškova prevoza korisnika do ustanove u koju se smešta. **Član 21.** CSR utvrđuje stvarne potrebe korisnika, donosi odluku o visini sredstava potrebnih za opremanje i smeštaj i vrši nabavku opreme.

Jednokratne pomoći: Korisnici su pojedinci ili porodice koji se iznenada ili trenutno nađu u stanju socijalne potrebe (po raznim osnovama; zdravlje, elm. nepogode, teške bolesti sl.). Jednokratna pomoć pruža se u novcu ili naturi. **Član 23.** Jednokratna pomoć u naturi daje se u životnim namirnicama, sredstvima za higijenu i sl. najviše dva puta u toku godine u količinama srazmernim broju članova domaćinstva. **Član 24.** Visina jednokratne novčane pomoći utvrđuje se u zavisnosti od potrebe podnosioca zahteva i može iznositi najviše do nivoa socijalne sigurnosti pojedinca i porodica utvrđenih od strane resornog Ministarstva, u mesecu podnošenja zahteva. (pravo se priznaje najviše tri puta, a izuzetno više puta u toku godine, JNP odobrava i isplaćuje CZSR u partnerstvu sa nadležnim opštinskim službama.)

III Prava u oblasti socijalne zaštite koja se utvrđuju u skladu sa materijalnim mogućnostima Grada. **Član 26.** Prava u oblasti socijalne zaštite koja se utvrđuju u skladu sa materijalnim mogućnostima Grada, a koja predstavljaju veći obim prava od prava utvrđenih Zakonom su: Pravo na potpuno ili delimično oslobađanje od plaćanja stambeno-komunalnih usluga; Isplata vanredne novčane pomoći; Usluga besplatnog obroka u Narodnoj kuhinji; Obezbeđivanje ogreva za korisnike materijalnog obezbeđenja; Klubovi za stare; Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju; Socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima; Pružanje drugih oblika socijalne zaštite.

Potpuno ili delimično oslobađanje od plaćanja stambeno-komunalnih troškova (ovde se podrazumevaju usluge isporuke vode, toplotne energije, iznošenja smeća, održavanja stana i korišćenja građevinskog zemljišta).

Član 28. Oslobađanje od plaćanja st.kom.usluga je potpuno ukoliko prosečni mesečni prihodi domaćinstva, u predhodna tri meseca u odnosu na mesec podnošenja zahteva, ne prelazi nivo utvrđene socijalne sigurnosti prema broju članova domaćinstva. **Član 29.** Prvo na oslobađane od plaćanja st.kom.usluga priznaje se za period od jedne godine prema odluci CSR. **Delimično oslobađanje od plaćanja st.kom.usluga za članove udruženja OSI:** OSI i RVI učlanjeni u udruženja invalida na teritoriji Grada ostvaruju delimično oslobađanje od plaćanja ovih usluga (od 25% do 50% uz uslov da prosečni mesečni prihod domaćinstva OSI ne prelazi trostruki iznos utvrđenog nivoa socijalne sigurnostiprema broju članova porodice).

Član37. Vanredne novčane pomoći: Pravo na vanrednu novčanu pomoć mogu ostvariti: Porodice u kojima nesrećnim slučajem nastupi smrt jednog ili više članova porodičnog domaćinstva, Pojedinaac koji se razboli od teške bolesti, odnosno porodice čiji se član razboli od teške bolesti, Pojedinci i porodice u drugim izuzetnim situacijama po oceni stručnog tims CSR (pravo se ostvaruje samo jednom u toku godine, bez obzira na osnov, a o ostvarivanju prava odlučuje CSR).

Član 42. Besplatan obrok u Narodnoj kuhinji: Pravo na besplatan obrok u Narodnoj kuhinji imaju lica koja su korisnici materijalnog obezbeđenja u skladu sa Zakonom. (izuzetno i lica koja po

kriterijumima odredi CZSR. Korišćenje obroka u Narodnoj kuhinji isključuje pravo na jednokratnu pomoć u naturi). Usluga Narodne kuhinje je u nadležnosti Crvenog krsta Užice dok pravo na korišćenje obroka određuje CZSR rešenjem koje dostavlja vršiocu usluge.

Član 46. Obezbeđivanje ogreva za korisnike materijalnog obezbeđenja: Pravo na obezbeđivanje ogreva za zimu mogu ostvariti korisnici materijalnog obezbeđenja. (pravo se ostvaruje jednom u toku godine u količini od 3m3 priznavanje prava ide preko CSR).

Klub za stare: Klubovi za stare osobe imaju za svrhu sprečavanje socijalne izolacije starijih osoba, u njima se obezbeđuje zadovoljavanje kulturno-zabavnih i rekreativnih potreba starih. **Član 49.** Klubovi za stare pružaju usluge starijim osobama: kojima su očuvane mentalne sposobnosti; Kojima je tokom procesa starenja umanjena mentalna ili fizička sposobnost, sve dok im ne postane potrebna posebna nega. (realizacija klubova za stare poverena je udruženjima građana koja se bave zaštitom prava ove ciljane grupe. Sredstva se obezbeđuju iz budžeta Grada, po osnovu programa dotacija za rad humanitarnih i društvenih organizacija, participacije korisnika, donacija i sl.)

Član 52. Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju: Pravo na uslugu stanovanja uz podršku za mlade koji se osamostaljuju, prvenstveno obezbeđuje usluge mladim punoletnim osobama koji po prestanku smeštaja u ustanovama socijalne zaštite ili hraniteljske porodice ne mogu da se vrate u biološku ili srodničku porodicu, niti su u mogućnosti da u tom momentu započnu samostalni život, ali je izvesno da će uz odgovarajuću pripremu i podršku moći da preuzmu odgovornosti i žive samostalno. **Član 53.** Korisnici usluge stanovanja uz podršku mogu biti: mlade osobe na uzrastu između 15 i 18 godina, na smeštaju u ustanovu socijalne zaštite ili HP, za koje se obzirom na zapčeto školovanje, radno osposobljavanje i potencijal za samostalan život, može očekivati da će se posle podrške osposobiti za samostalni život pre ili po stečenom punoletstvu. Mlade osobe na uzrastu između 15 i 18 godina, koje nemaju mogućnost da i dalje žive u biološkim ili srodničkim porodicama, kao alternativa smeštaju u ustanovu socijalne zaštite ili HP. (ova usluga se pruža u trajanju od jedne godine, 15 meseci u izuzetnim slučajevima. Uslugu organizuje i realizuje CZSR u partnerstvu sa Domom za decu i omladinu Petar Radovanović i nadležnim opštinskim službama. Sredstva se obezbeđuju iz budžeta Grada sa posebne b.pozicije ili budžeta grada na čijoj teritoriji je prebivalište korisnika i drugih izvora.)

Član 57. Socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima: Usluga stanovanja u zaštićenim uslovima uz angažovanje porodice domaćina socijalnog stanovanja, omogućava smeštaj socijalno ugroženim, izbeglim i interno raseljenim licima sa prebivalištem na teritoriji grada Užica, a koji su smešteni u kolektivnom centru ili neadekvatnom privatnom smeštaju, kao i socijalno ugroženim licima i porodicama iz domicilnog stanovništva i to: socijalno ugroženim licima i porodicama koje zbog fizičkih ili mentalnih bolesti, hronične bolesti, invaliditeta člana porodice ne mogu da obezbede uslove za život, samohranim roditeljima, starim licima – samci i parovi, sposobnim da žive samostalno. (ovom uslugom upravlja CSR u saradnji sa opštinskim službama).

Član 61. Pružanje drugih oblika socijalne zaštite: Drugi oblici socijalne zaštite koji se pružaju korisnicima su: savetodavne usluge, psihosocijalne usluge i pravne usluge. (ove usluge mogu pružati resorne institucije, organizacije građanskog društva i privatne agencije. Sredstva se obezbeđuju iz budžeta Grada sufinansiranjem projekata u okviru Programa reforme socijalne politike, kao i iz donacija, međunarodnih i nacionalnih partnerstava i sl.).

Član 63. IV Postupak ostvarivanja prava. Po zahtevima za priznavanje prava iz ove Odluke u prvom stepenu rešava CZSR Užice. Po žalbama na odluke odlučuje Gradska uprava za poslove organa grada opštu upravu i društvene delatnosti. **Član 64.** Gradonačelnik, na predlog Gradske uprave, donosi Pravilnik o ostvarivanju prava u oblasti socijalne zaštite, kojima će se preciznije regulisati uslovi i postupak ostvarivanja prava predviđenih ovom Odlukom.

1.7. Odluka o socijalnoj zaštiti grada Užica

Odluka o socijalnoj zaštiti grada Užica ("Službeni list" broj 19/11) ne prepoznaje *žene*, odnosno *ranjive grupe žena* kao subjekte prava u smislu Odluke. Međutim, Odluka prepoznaje *žrtve nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja* kao subjekte prava u smislu Odluke.

Član 1. Ovom Odlukom uređuje se obim, uslovi i način ostvarivanja usluga socijalne zaštite i prava na materijalnu podršku i druge oblike materijalne pomoći, koje u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti (u daljem tekstu: Zakon), obezbeđuje jedinica lokalne samouprave. **Član 2.** Korisnici usluga socijalne zaštite, materijalne podrške i drugih oblika materijalne pomoći su lica koja su Zakonom određeni kao korisnici socijalne zaštite, a koji imaju prebivalište na teritoriji grada Užica. **Član 3.** Usluge socijalne zaštite, materijalnu podršku i druge oblike materijalne pomoći iz ove Odluke ostvaruje pojedinac i porodica u visini, pod uslovima i na način utvrđen ovom odlukom u skladu sa materijalnim i drugim mogućnostima grada.

Član 4. 1. Usluge socijalne zaštite: Usluge socijalne zaštite su aktivnosti pružanja podrške i pomoći pojedincu i porodicama radi očuvanja ili poboljšanja kvaliteta života, otklanjanja ili ublažavanja nepovoljnih životnih okolnosti, kao i stvaranje mogućnosti za samostalan život. Grad Užice u skladu sa Zakonom obezbeđuje sledeće usluge socijalne zaštite: 1) dnevne usluge u zajednici, 2) usluge smeštaja, 3) usluge podrške za samostalan život, 4) terapijske i socijalno-edukativne usluge, 5) pružanje drugih oblika socijalne zaštite.

Član 20. 1.2. Usluge smeštaja: Grad Užice u skladu sa Zakonom obezbeđuje sledeće usluge smeštaja: 1) Privremeni smeštaj u prihvatilište za odrasla i stara lica; 2) Privremeni smeštaj u prihvatilište za *žrtve nasilja u porodici*.

Član 25. 1.2.2. Privremeni smeštaj u prihvatilište za žrtve nasilja u porodici: Uslugu smeštaja u prihvatilište mogu koristiti lica koja su, po proceni Centra za socijalni rad, izložena nasilju, zlostavljanju ili zanemarivanju u porodici i kojima je neophodno neodložno obezbediti sigurnost i sprečiti dalje nasilje, zlostavljanje ili zanemarivanje, i to putem smeštaja u prihvatilište kao najcelishodnijeg oblika njihovog privremenog zbrinjavanja. Uslugu smeštaja u prihvatilište mogu koristiti lica koja ispunjavaju uslove iz Zakona za smeštaj u ustanovu ili u drugu porodicu, pod uslovom da je smeštaj u prihvatilište za njih celishodniji, po proceni Centra za socijalni rad. Usluga smeštaja *žrtava nasilja u porodici* u prihvatilište podrazumeva smeštaj na određeni vremenski period po proceni Centra za socijalni rad i obuhvata: ishranu i zadovoljavanje ostalih osnovnih potreba korisnika; omogućavanje pristupa korisnika drugim uslugama u zajednici (zdravstvena zaštita, posredovanje kod zapošljavanja, pravna pomoć i sl.). **Član 26.** Pružanje usluga smeštaja u prihvatilište za najviše 5 korisnika, ugovorom se poverava Službi za decu i porodicu Centra za socijalni rad « Užice». Usluga smeštaja u prihvatilište *za žrtve nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja u porodici*, iznad broja navedenog u st. 1. ovog člana obezbediće se putem javne nabavke usluge socijalne zaštite, u skladu sa čl. 64 – 68. Zakona o socijalnoj zaštiti, a na osnovu prepoznatih potreba i kapaciteta grada Užica.

Član 27. 1.3. Usluge podrške za samostalan život: Grad Užice u skladu sa Zakonom obezbeđuje sledeće usluge podrške za samostalan život: 1) Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju; 2) Socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima; 3) Personalna asistencija za osobe sa telesnim invaliditetom. **Član 28. 1.3.1. Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju:** Usluga stanovanja uz podršku za mlade koji se osamostaljuju namenjena je mladim punoletnim osobama koji po prestanku smeštaja u ustanovi socijalne zaštite ili hraniteljskoj porodici, ne mogu da se vrate u biološku ili srodničku porodicu, niti su u mogućnosti da u tom momentu započnu samostalan život, ali je izvesno da će uz odgovarajuću pripremu i podršku moći da preuzmu odgovornosti i žive samostalno.

Član 31. 1.3.2. Socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima: Usluga socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima se obezbeđuje pojedincu i porodici u stanju socijalne potrebe, koji nemaju rešeno pitanje stanovanja. Usluga socijalnog stanovanja pruža se u namenski izgrađenim objektima u vlasništvu grada Užica, bez prava na otkup. Korisniku socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima obezbeđuje se: stanovanje u namenski izgrađenim objektima; stručna podrška i odgovarajući oblici pomoći u samostalnom življenju. Korisnici socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima mogu biti:

korisnici novčane socijalne pomoći; **samohrani roditelji**; stara lica; lica koja su kao maloletna bila pod posebnom zaštitom države (starateljstvo, hraniteljstvo, smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu); osobe sa invaliditetom; izbegla i interno raseljena lica; druga lica po stručnoj proceni Centra za socijalni rad. **Član 32.** O objektu socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima se stara domaćin socijalnog stanovanja koji se bira iz reda korisnika socijalnog stanovanja. Domaćin se stara o poštovanju kućnog reda, o održavanju zajedničkih prostorija, očuvanju imovine u objektu i pruža pomoć i podršku korisnicima u vezi sa pravima i obavezama vezanim za stanovanje. **Član 33.** Uslugom socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima će upravljati Centar za socijalni rad u saradnji sa nadležnom službom Gradske uprave za poslove organa grada, opštu upravu i društvene delatnosti.

Član 36. 1.4. Terapijske i socijalno-edukativne usluge: Grad Užice u skladu sa Zakonom obezbeđuje sledeće terapijske i socijalno-edukativne usluge: 1) Savetovalište za porodicu. **Član 37. 1.4.1. Savetovalište za porodicu:** Savetovalište za porodicu je vid podrške porodicama u socijalnim rizicima, do kojih dolazi u procesu tranzicije društva kada su smanjene mogućnosti za ostvarivanje zaštitne funkcije porodice. **Član 38.** Savetovalište radi po principima sistemske porodične terapije i namenjeno je: supružnicima sa problemima u bračnom funkcionisanju; mladima koji nameravaju da stupe u brak; porodicama sa decom sa smetnjama u razvoju; porodicama koje imaju decu sa poremećajem u ponašanju; porodicama u kojima postoji problem u zavisnosti **porodicama u kojima postoji zlostavljanje i nasilje**; deci, omladini i odraslim osobama sa problemima na ličnom planu. **Član 39.** Pružanje usluge Savetovališta za porodicu, organizuje, koordinira i realizuje Centar za socijalni rad « Užice». Savetodavne i terapeutske usluge će se obezbediti putem javne nabavke usluge socijalne zaštite, u skladu sa čl. 64 – 68. Zakona o socijalnoj zaštiti, a na osnovu prepoznatih potreba i kapaciteta grada Užica.

Član 40. 1.5. Pružanje drugih oblika socijalne zaštite: Grad Užice u skladu sa Zakonom, potrebama korisnika i raspoloživim kapacitetom obezbeđuje i druge oblike socijalne zaštite: 1) Usluga prilagođenog prevoza osoba sa invaliditetom; 2) Usluga prilagođenog prevoza za korisnike Dnevnog boravka za decu i mlade sa smetnjama u razvoju; 3) Usluga smeštaja za privremeno zbrinjavanje stambeno neobezbeđenih lica 4) Ostale usluge: informativne, pravne i sl.

Član 44. 1.5.3. Usluga smeštaja za privremeno zbrinjavanje stambeno neobezbeđenih lica: Usluga privremenog zbrinjavanja namenjena je licima koja se nađu u stanju hitne potrebe za smeštajem, a koja se ne mogu na drugi način stambeno zbrinuti. Privremeno zbrinjavanje može trajati do adekvatnog rešavanja stambenog problema, a najduže do godinu dana. Usluga privremenog zbrinjavanja stambeno neobezbeđenih lica obuhvata: ishranu i zadovoljavanje ostalih osnovnih životnih potreba korisnika; omogućavanje pristupa korisnika drugim uslugama u zajednici od značaja za trajno rešavanje stambenog pitanja. **Član 45.** Rešenje o privremenom zbrinjavanju donosi Služba za socijalnu zaštitu Gradske uprave za poslove organa grada, opštu upravu i društvene delatnosti grada Užica. Usluga privremenog zbrinjavanja se realizuje u delu objekta prihvatilišta na Zabučju, za najviše 4 korisnika kroz saradnju Službe za socijalnu zaštitu grada Užica i Centra za socijalni rad Užice. **Član 46. 1.5.4. Drugi oblici socijalne zaštite:** Drugi oblici socijalne zaštite koji se pružaju korisnicima su: informativne, edukativne i pravne usluge. Korisnicima se pružaju sve potrebne informacije o uslugama socijalne zaštite, vrstama materijalne podrške i drugim oblicima podrške, uslovima za otvarivanje usluga i podrške, potrebnim dokazima, pružaocima usluga i slično. Korisnici ne snose troškove postupka za ostvarivanje prava iz ove Odluke pred organima lokalne samouprave. Služba pravne pomoći Gradske uprave za poslove organa grada, opštu upravu i društvene delatnosti, dužna je besplatno pružiti pravnu pomoć korisnicima pri ostvarivanju prava iz ove Odluke.

Član 47. 1.6. Postupak za korišćenje usluga socijalne zaštite. 1.6.1. Sadržaj i kvalitet usluge: Usluge iz ove odluke u svemu se pružaju u skladu sa minimalnim standardima propisanim od strane ministra nadležnog za socijalnu zaštitu. Sadržaji usluga iz ove odluke odgovaraju akreditovanim

programima pružanja usluga, ukoliko takvi akreditovani programi postoje za konkretnu uslugu, u skladu sa Zakonom. **Član 48.**

Korišćenje usluge socijalne zaštite iz ove odluke vrši se na osnovu uputa Centra za socijalni rad, kao i u skladu sa mišljenjem Interresorne komisije za procenu potreba dece. Uput za korišćenje usluge je javna isprava kojom se korisnik upućuje na korišćenje usluge u ustanovu socijalne zaštite odnosno kod ovlašćenog pružaoca usluge. Usluga socijalne zaštite iz ove odluke, može se koristiti i direktnim ugovaranjem između korisnika i ovlašćenog pružaoca usluge, u skladu sa Zakonom. **Član 49. 1.6.2. Pružaoci usluga:** Pružalac usluga socijalne zaštite, odnosno angažovani stručni radnik je dužan pribaviti licencu ministarstva nadležnog za poslove socijalne zaštite, kojom se potvrđuje da su ispunjeni uslovi i standardi za pružanje određene usluge. **Član 50.** Pružaoci usluga su obavezni da, u roku od mesec dana od dana zaključivanja ugovora o pružanju usluge, Gradskoj upravi za poslove organa grada, opštu upravu i društvene delatnosti - Službi za socijalnu zaštitu, podnesu predlog Pravilnika kojim će se precizno definisati sva materijalna pravna i procesna pravna pitanja od značaja za realizaciju usluge.

Pravilnik usvaja Gradsko veće na predlog Službe za socijalnu zaštitu - Gradska uprava za poslove organa grada, opštu upravu i društvene delatnosti.

Član 54. 2. Materijalna podrška: Materijalna podrška ima za cilj pomoć korisniku u prevazilaženju stanja socijalne potrebe u kome se iznenada ili trenutno nađe. Materijalna podrška može biti direktna, u vidu novčanih davanja i posredna, u vidu subvencija. **Član 55.** Grad Užice u skladu sa Zakonom obezbeđuje sledeće vidove materijalne podrške: 1) jednokratne novčane pomoći; 2) vanredne novčane pomoći; 3) jednokratne pomoći u naturi; 4) opremanje korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite; 5) potpuno ili delimično oslobađanje od plaćanja stambeno-komunalnih usluga; 6) delimično oslobađanje od plaćanja stambeno-komunalnih usluga za osobe sa invaliditetom; 7) besplatan obrok u Narodnoj kuhinji; 8) obezbeđenje ogreva.

1.8. Pravilnik o kriterijumima i merilima za prvi izbor korisnika socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima

Pravilnik o kriterijumima i merilima za prvi izbor korisnika socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima ne prepoznaje *žene*, odnosno *ranjive grupe žena* kao subjekte prava u smislu Pravilnika. Međutim, Pravilnik prepoznaje *žrtve seksualnog-porodičnog nasilja*.

Na osnovu člana 7. Ugovora o realizaciji projekta socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima, Ov. I br. 3622/2010, od 28. 07. 2010. godine, čiji je predmet izgradnja stambenog objekta za socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima u okviru projekta "Podrška izbeglicama i interno raseljenim licima u Srbiji" koji finansira Evropska unija preko Delegacije Evropske unije u Republici Srbiji, a realizuje Udruženje samarićanskih radnika (ASB), Komisija za prvi izbor korisnika socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima, na prvoj sednici održanoj 22. novembra 2010. godine u Beogradu, donela je Pravilnik o kriterijumima i merilima za prvi izbor korisnika socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima.

Kriterijumi i merila za utvrđivanje liste reda prvenstva: Član 7. Lista reda prvenstva se utvrđuje na osnovu sledećih kriterijuma i merila: **1. Materijalna ugroženost:** prihod do nivoa socijalne sigurnosti: 20 bodova; prihod do dvostrukog nivoa socijalne sigurnosti: 10 bodova. **2. Godine starosti:** za domaćinstvo starih lica: 10 bodova; **3. Samohrani roditelji sa decom:** za porodično domaćinstvo samohranog roditelja: 20 bodova; **4. Ostale kategorije posebno socijalno ugroženih porodica:** Po osnovu invalidnosti i telesnog oštećenja: - za telesno oštećenje 80 – 100%: 20 bodova; za telesno oštećenje 50 – 80%: 15 bodova; - za telesno oštećenje do 50 %: 10 bodova; - Za invalidnost: - gubitak radne sposobnost: 30 bodova; - Porodično domaćinstvo sa detetom telesno invalidnim ili mentalno ometenim u razvoju: - po porodičnom domaćinstvu: 40 bodova; - Porodično domaćinstvo sa bolesnim članom porodice: -po porodičnom domaćinstvu: 20 bodova; - *žrtve seksualnog-porodičnog nasilja:* - po porodičnom domaćinstvu: 20 bodova. Dokazuje se sudskom

presudom ili izveštajem Centra za socijalni rad. **5. Porodično domaćinstvo koje ima decu na redovnom školovanju:** - po učeniku i studentu: 10 bodova. **6. Stambena ugroženost** - lica ili porodice korisnici stanova koji ne ispunjavaju osnovne uslove stanovanja (nedostatak vodovodnih, sanitarnih, elektro instalacija u stanu i slično) 20 bodova.

1.9. Informacije relevantne za ovu oblast dobijene od pomoćnice gradonačelnika za socijalnu politiku Brankice Jeremić

1. Tabela 1. Odluka Komisije za izbor projekata po Konkursu "Projekti reforme socijalne politike – 2010." (Odluka II broj 55-13/10-5.1 od 07.06.2010.god)

USLUGE SOCIJALNE ZAŠTITE	PRUŽALAC USLUGA
Dnevni boravak za decu i mlade ometene u razvoju	Dom za decu i omladinu "Petar Radovanović" Užice
Dnevni boravak za decu i mlade sa telesnim invaliditetom	Dom za decu i omladinu "Petar Radovanović" Užice
Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju	Centar za socijalni rad Užice
Pomoć i nega u kući za odrasle i starije	Centar za socijalni rad Užice
Savetovalište za brak i porodicu	Centar za socijalni rad Užice
Socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima	Centar za socijalni rad Užice

2. U toku je pilotiranje usluge Savetovališta za bračne i predbračne odnose, koje bi trebalo da prevenira nasilje u porodici.

II ZAPOŠLJAVANJE, PREKVALIFIKACIJA, OBRAZOVANJE ODRASLIH

2.1. Lokalni akcioni plan zapošljavanja grada Užica za 2011.

Lokalni akcioni plan zapošljavanja grada Užica za 2011. prepoznaje *žene*, odnosno *ranjive grupe žena – nezaposlene žene i seoske žene* kao subjekte prava u smislu Pravilnika. Pravilnik prepoznaje i *žrtve seksualnog-porodičnog nasilja*. Na osnovu člana 15. tačka 10. i člana 41. tačka 5. Statuta grada Užica ("Službeni list grada Užica" broj 11/08), Skupština grada Užica, na sednici održanoj 29.12.2010. godine, donela Odluku o usvajanju LAP –a broj 06-94/10, 29. decembar 2010. godine.

Prioritet 1. Otvaranje novih radnih mesta: Pored stimulacije postojećih poslodavaca za otvaranje novih radnih mesta, jedan od načina za kreiranje novih radnih mesta je svakako i stimulisanje nezaposlenih lica da samostalno otpočnu svoj posao tj. da se samozaposle. Na bazi podataka NSZ filijale Užice, uočeno je da u poslednje dve godine na području grada Užica postoji jako veliko interesovanje za subvenciju po programu samozapošljavanja i da bog ograničenih sredstava s kojima NSZ raspolaže za ove namene, tek oko 24% podnetih zahteva je finansirano. Ovaj podatak ukazuje da postoji spremnost, određeni preduslovi (iskustvo, oprema, prostor) nezaposlenih lica da na ovaj način reše pitanje svog zaposlenja, a da u perspektivi stvore preduslove za otvaranje još novih radnih mesta. **Operativni cilj 1.1 Realizacija programa samozapošljavanja** Podrška samozapošljavanju podrazumeva dodelu subvencije za samozapošljavanje i pružanje stručne pomoći nezaposlenom licu koje se samozapošljava. Sredstva za samozapošljavanje se odobravaju u vidu subvencije radi osnivanja radnje, zadruge ili drugog oblika preduzetništva od strane nezaposlenog ili udruživanjem više nezaposlenih, kao i za dr. Subvencija se u 2011. godini odobrava u jednokratnom iznosu od 150.000,00 dinara po korisniku. Stručnu pomoć u cilju podsticanja samozapošljavanja nezaposleni ostvaruje kroz informativne i savetodavne usluge u

poslovnim centrima NSZ filijale Užice i obuke iz preduzetništva, a podrška preduzetnicima u prvim godinama poslovanja se realizuje kroz organizovanje mentoring i specijalističkih obuka. Ciljne grupe koje bi se obuhvatile ovim programom su: Lica koja bi svoju delatnost realizovala u «Biznis inkubator centru» Sevojno; nezaposlena lica; *nezaposlene žene od 45 godina*; nezaposlena lica starija; mladi nezaposleni do 30; ostala nezaposlena lica. Programom bi se obuhvatilo 26 nezaposlenih lica sa teritorije grada Užica. Program bi se realizovao u periodu maj - oktobar.2011.godine. **Operativni cilj 1.2 Realizacija programa zapošljavanja pripravnika u Gradskoj upravi grada Užica:** Podatak koji govori da je prosečna starost zaposlenih u upravi 49 godina, govori o nužnosti pripreme novih kadrova za potrebe razvoja gradskih uprava. Realizacijom projekta «Gradski razvojni centar» stvoreni su uslovi za proaktivan odnos lokalne samouprave u uspostavljanju partnerstva sa nacionalnim i međunarodnim partnerima, pa je u tom smislu angažovanje mladih, visokoobrazovanih kadrova više nego neophodno kako bi se pripremili lokalni ljudski resursi za apsorpciju sredstva iz različitih fondova. **Aktivnosti:** Zapošljavanje do 5 pripravnika sa visokom stručnom spremom u razvojnim organizacionim jedinicama gradskih uprava grada Užica.

Prioritet 3 Socijalna inkluzija ranjivih grupa u radno aktivno stanovništvo. Operativni cilj 3.1. – Smanjenje % nezaposlenosti kod mladih: Lokalni akcioni plan za mlade, koji je usvojen od strane Skupštine grada Užica 2010.godine obrazlaže potrebu za realizacijom sledećih programa od značaja za povećanje zapošljivosti mladih. Analiza predloženih programa od strane Lokalnog aveta za zapošljavanje, rezultirala je saglašnoći i ovog Saveta da se za 2011. godinu predlože sledeće aktivnosti: 1.Realizacija obuka za mlade i posebno za mlade u ruralnim područjima) u oblastima: 1.Aktivno traženje posla; 1.2. Mogućnosti i načini samozapošljavanja; 1.3. Razvoj preduzetništva mladih; 2.Realizacija programa javnih radova koji će omogućiti povećanje zaposlenosti mladih; 3.Izrada i usvajanje programa vlontiranja mladih u javnim ustanovama i preduzećima; 4. Informativni programi na lokalnim medijima za povećanje nivoa podsticajnih kreditnih sredstava za zapošljavanje i samozapošljavanje; 5. Podrška zapošljavanju mladih u okviru Biznis inkubatora. **Operativni cilj 3.2. – Podsticanje zapošljavanja osoba sa invaliditetom u Užicu. Zadaci:** Sačinjavanje relevantne baze podataka nezaposlenih osoba sa invaliditetom, njihova kvalifikaciona struktura, podsticaj istih da se prijave na evidenciju NSZ; Motivacija OSI da izvrše procenu radne sposobnosti, stimulacija istih na potrebne obuke, edukacije i prekvalifikacije kao i neophodnost ličnog angažovanja u procesu aktivnijeg traženja posla; Sačinjavanje baza preduzetnika, institucija, ustanova koje su spremene da zaposle ova lica sa opisom radnih mesta. Podsticanje istih da sistematizuju lakša radna mesta sa prioritetom zapošljavanja OSI; Zagovaranje i lobiranje u lokalnoj sredini, insitucijama i kod poslodavaca radi zapošljavanja OSI kao i informisanje poslodavaca o beneficijama i stimulativnim merama zapošljavanja. **Aktivnosti:** Prikupljanje informacija i izrada jedinstvene baze podataka OSI o broju, strukturi, stručnim profilima; Upućivanje OSI na stručne i odgovarajuće lekarske komisije radi procene radne sposobnosti kao i upućivanje istih na profesionalnu rehabilitaciju i oposobljavanje, edukaciju i obuke; Prikupljanje informacija i podataka o broju preduzetnika sa 20 i više radnih mesta, ispunjenosti kvota, kao i o broju potrebnih zaposlenja OSI shodno Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju OSI i podsticaj poslodavaca za otvaranje i prilagođavanje radnih mesta za OSI; Javno zagovaranje tema od značaja za povećanje zapošljivosti osoba sa invaliditetom i formiranje lobi mreže koja će realizovati niz aktivnosti (direktni kontakti, tematski sastanci sa poslodavcima i informisanje istih o subvencijama, olakšicama i potrebama zapošljavanja OSI, ukazivanje na primere dobre prakse, iniciranje na primeni zakona, sajam zapošljavanja i sl.). **Operativni cilj 3.3. – Povećanje zaposlenosti izbeglih i interno raseljenih lica.** Povećanje nivoa zaposlenosti kroz obuke za razvijanje sopstvenog biznisa i aktivnog traženja posla za izbegla i interno raseljena lica na teritoriji Grada Užica naveden je kao operativni cilj 2. u Lokalnom planu akcije za izbegla i IRL usvojenom u 2010. godini. Prepoznavajući razloge i pravdajući argumentaciju navedenu u ovom dokumentu, Lokani savet za zapošljavanje u okviru LAP za zapošljavanje, takođe predlaže sledeće aktivnosti: **Aktivnosti:** 1.Obuka 40 izbeglih i IRL lica; 2.Sagledavanje zainteresovanosti i potreba poslovnog sektora za potrebnim zanimanjima; 3. Uspostavljanje mehanizama za posredovanje i praćenje zapošljavanja izbeglih i IRL; 4. Prijava na

evidenciju Nacionalne službe za zapošljavanje – Filijala Užice radno posobnih izbeglih i IRL. **Operativni cilj 3.4. – Povećanje nivoa zaposlenosti seoskih žena.** S obzirom na činjenično stanje koje se ističe i u Nacionalnoj strategiji zapošljavanja o zaposlenosti žena, Nacionalnoj strategiji za poboljšanje položaja žena, Strategiji ruralnog razvoja kao i istraživanjima koje je sprovedla Uprava za rodnu ravnopravnost (formirana u okviru Ministarstva rada i socijalne politike) o *ženama na selu* kao pomoćnim članovima domaćinstva, *seoske žene* spadaju u dvostruko dikriminirana lica: po osnovu pola i po osnovu položaja koje zauzimaju kao pomoćne članice domaćinstva, a i zbog pristupa štvanim resursima.

Kao poseban cilj u Nacionalnoj strategiji za poboljšanje položaja žena, postavljeno je iskorenjivanje ekonomske nejednakosti između muškaraca i žena, uvođenje politike jednakih mogućnosti i bolje korišćenje ženskih resursa za razvoj: „Ekonomska ravnopravnost žena i muškaraca neophodna je za postizanje ravnoteže u odnosima žena i muškaraca. Ukoliko nemaju jednake uslove i mogućnosti za ekonomsku samostalnost, sve druge mere za unapređivanje ravnopravnosti polova imaju manje izgleda na uspeh. Po podacima Svetskog ekonomskog foruma postoji snažna korelacija između ravnopravnosti polova i BDP po stanovniku. Neiskorišćenost ženske radne snage je jedna od prepreka za brži ekonomski rast, odnosno postoji mnogo prostora da žene postanu važan resurs za razvoj, što doprinosi ukupnom boljitku u društvu. Iz tog razloga Lokalni savet zapošljavanja predlaže sledeće aktivnosti: 1. Obuka 20 *žena poljoprivrednica* za razvoj poslovne ideje blasti seoskog turizma. 2. Obuka 10 *seoskih žena* za razvoj poslovne ideje; 3. Obuka 10 *žena iz seoske sredine* zainteresovanih za otvaranje privatnih vrtića; 4. Organizovanje IKT kurseva za polaznice obuka; 5. Povezivanje programa obuke sa programom subvencija u nadležnosti Saveta za poljoprivredu Gradske uprave; 6. Izrada baze podataka o kapacitetima *žena na selu* na području grada Užica.

Tabela 2. Uključenost nezaposlenih lica sa područja grada Užica u aktivne mere NSZ u 2011. godini

Naziv mere	Broj uključenih lica	Sredstva	Učešće grada Užica
1. Samozapošljavanje	56	8.700.000,00	1.950.000,00
2. Subvencije poslodavcima za otvaranje novih radnih mesta	41	4.100.000,00	
3. Subvencije poslodavcima za zapošljavanje OSI	3	450.000,00	
4. Javni radovi	51	5.660.971,66	
5. Javni radovi OSI	37	6.663.319,88	
6. Obuke za tržište rada	20	273.760,00	
7. Obuke za poznatog poslodavca	32	1.875.000,00	
8. Stručna praksa	73	7.884.000,00	
9. Prva šansa	86	30.960.000,00	
10. Pripravnici Grad	5	1.929.738,60	989.354,20
UKUPNO	404	68.496.790,24	2.939.354,20

LAP zapošljavanja za 2012 godinu je usvojen od strane Saveta za zapošljavanje ali još ga nije usvojila Skupština pa s obzirom na to da nije prošao skupštinsku proceduru, nije objavljen u Službenom glasniku.

Prioriteti 1. Socijalna inkluzija – podrška zapošljavanju/samozapošljavanju lica sa faktorom otežane zapošljivosti. Operativni cilj 1.1. – Smanjenje % nezaposlenosti kod mladih. Lokalni akcioni plan za mlade, koji je usvojen od strane Skupštine grada Užica 2010. godine obrazlaže potrebu za realizacijom programa od značaja za povećanje zapošljivosti mladih. Analiza predloženih programa od strane Lokalnog saveta za zapošljavanje, rezultirala je saglasnošću i ovog Saveta da se za 2012. godinu predlože sledeće aktivnosti: 1. Programi finansijske podrške samozapošljavanju mladih; 2. Izrada i usvajanje programa volontiranja/pripravnika u javnim ustanovama i preduzećima

za 2013.godinu; 3. Podrška procesu izrade Lokalnog plana akcije za omladinsko preduzetništvo; predviđena sredstva iz budžeta u iznosu od 100.000 hiljada dinara +500 hiljada MOS i međunarodni partneri; 4. Realizacija programa obuka za podršku samozapošljavanju mladih (posebno mladih u ruralnim područjima) 200.000 hiljada dinara iz budžeta +600.000 Republički budžet/MOS; 5. Programi podrške zapošljavanju/samozapošljavanju mladih u oblasti inovacija i kreativnih industrija 100.000 budžet LS + 900.000 međunarodni partneri. **Operativni cilj 1.2. – Povećanje zapošljivosti i samozapošljivosti žena i programi podrške zapošljavanju seoskih žena.** Za ispunjenje ovog cilja predviđena su sredstva u visini od 1.470.000 din i to 750.000 iz budžeta Grada Užica i 720.000 od NSZ. **Operativni cilj 1.3. – Podsticanje zapošljavanja osoba sa invaliditetom.** Zadaci: Sačinjavanje relevantne baze podataka nezaposlenih osoba sa invaliditetom, njihova kvalifikaciona struktura, podsticaj istih da se prijave na evidenciju NSZ; Baza podataka bi trebala da obuhvati i informacije o preuzecima, ustanovama i dr.pravnim subjektima koji zapošljavaju/planiraju da zapole osobe sa invaliditetom. Programi podrške OSI za aktivno uključivanje na tržište rada. Motivacija OSI da izvrše procenu radne sposobnosti, stimulacija istih na potrebne obuke, edukacije i prekvalifikacije kao i neophodnost ličnog angažovanja u procesu aktivnijeg traženja posla; Programi podrške zapošljavanju OSI. **Operativni cilj 1.4. – Povećanje zaposlenosti izbeglih i interno raseljenih lica.** Povećanje nivoa zaposlenosti kroz obuke za razvijanje sopstvenog biznisa i aktivnog traženja posla za izbegla i interno raseljena lica na teritoriji Grada Užica naveden je kao operativni cilj 2. u Lokalnom planu akcije za izbegla i IRL usvojenom u 2010. godini. Prepoznanjući razloge i pravdajući argumentaciju navedenu u ovom dokumentu, Lokalni savet za zapošljavanje u okviru LAP za zapošljavanje, takođe predlaže sledeće aktivnosti: 1. Obuka izbeglih i IRL lica za razvoj poslovne ideje; 2. Sagledavanje zainteresovanosti i potreba poslovnog sektora za potrebnim zanimanjima; 3. Uspostavljanje mehanizama za posredovanje i praćenje zapošljavanja izbeglih i IRL; 4. Prijava na evidenciju Nacionalne službe za zapošljavanje – Filijala Užice radno sposobnih izbeglih i IRL. **Operativni cilj 1.5. – Podrška radnom angažovanju nezaposlenih lica iz kategorije teško zapošljivih.** Podrška zapošljavanju, odnosno radnom angažovanju nezaposlenih lica, posebno onih koji bez ili sa nižom stručnom spremom, u velikoj meri ublažava posledice siromaštva lica koja se najčešće nalaze na evidenciji Centra za socijalni rad (npr. korisnici materijalnog obezbeđenja porodice), kao i oni koji se često ili povremeno pojavljuju kao korisnici vanredn novčane pomoći u Gradskoj upravi. Materijalna davanja, kao mera socijalne zaštite samo trenutno može da zadovolji elementarne životne potrebe ovih lica, čime se ne deluje na uzroke, već posledice problema. U okviru ove mere, posebnu pažnju treba posvetiti radnom angažovanju lica koja pripadaju manjinskim grupama (Romi), ali i drugim ugroženim kategorijama (nezaposleni preko 45. i 50.godina starosti, samohrani roditelji i sl.). Programi javnih radova, odnosno povremenog radnog angažovanja u velikoj meri mogu da izađu u susret ovoj izuzetno ugroženoj grupi nezaposlenih, pa na osnovu analize prethodnih programa javnih koji su se realizovali na teritoriji grada Užica uz podršku Nacionalne službe za zapošljavanje, Lokalni savet za zapošljavanje predlaže da se i tokom 2012.godine podrže sledeće aktivnosti: 1. Realizacija programa javnih radova na nivou grada (prioritetno u oblasti zaštite životne sredine, reciklaže, uspostavljanja koncepta socijalnog preduzetništva i sl.); 2. Programi podrške promocije i uspostavljanja koncepta socijalnog preduzetništva. Za realizaciju ovog cilja planirana su sredstva u iznosu od 2.940.000 I to 1.500.000 iz budžeta i 1.440.000.

Prioritet 2 – Ulaganje u ljudske resurse. Smanjivanje raskoraka između ponude i tražnje je jedan od prioriteta NAPZ-a. Analiza i sagledavanje stanja i potreba tržišta rada i prognoze potreba poslodavaca, su preduslov za definisanje mera i aktivnosti u cilju usklađivanja ponude i tražnje. Imajući u vidu da savremeni rad zahteva kvalifikovanu radnu snagu i visoke kompetencije i činjenicu da na tržištu rada grada Užica veliki broj, posebno dugoročno nezaposlenih, poseduje zastarela znanja i neadekvatne kompetencije, potrebno je intervenisati i na strani ponude i na strani potražnje. Promovisanjem koncepta doživotnog učenja i dodatnim obrazovanjem i obukama, individualnim pristupom i karijernim vođenjem na bazi individualnih planova zapošljavanja, ali i motivisanjem nezaposlenih lica, NSZ će uticati na kvalitet ponude i konkurentnost radne snage.

Funkcionalnim partnerstvom grada Užica (Regionalnog centra za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju), NSZ i predstavnike privrede potrebno je preduzimati aktivnosti kojima će se: 1. Ispitati potrebe i definisati organizacioni model za realizaciju programa obrazovanja odraslih i u tom smislu podržati programe koji uspostavljaju kapacitete za realizaciju koncepta doživotnog učenja; 2. Podržavati prekvalifikacija i/ili dokvalifikacija već postojećeg radnog kadra kako bi zadovoljio potrebe poslodavca; 3. Pripremiti kurikulumi u skladu sa potrebama poslodavca i vršiti obuke nezaposlenih lica koji se nalaze na evidenciji NSZ; 4. Izmeniti odluka o stipendiranju talentovanih učenika i studenata.

2.2. Pravilnik o programu ogleđa funkcionalnog osnovnog obrazovanja odraslih

Na osnovu člana 101. stav 4. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, broj 72/09), ministar prosvete i nauke donosi Pravilnik o programu ogleđa funkcionalnog osnovnog obrazovanja odraslih. U Užicu se sprovodi u OŠ „Nada Matić” i u gradovima Zlatiborskog okruga u Priboju OŠ "Vuk Karadžić" i Sjenici OŠ "12. decembar". U Užicu ima 80 polaznika od čega su 50% *žene*. Među polaznicima ima i pripadnika romske nacionalnosti. Andragoški asistent osnovne škole na razne načine dolazi do osoba kojima je potrebno osnovno obrazovanje (Nacionalna služba za zapošljavanje, nevladine organizacije, udruženja građana, mesne zajednice, ali i poseta od kuće do kuće).

2.3. Informacije relevantne za ovu oblast dobijene od pomoćnice gradonačelnika za socijalnu politiku Brankice Jeremić

Grad Užice je tokom 2010.g. formirao multisektorski Savet za zapošljavanje, koji je zadužen za implementaciju LAP za zapošljavanje. Kao jedan od prioriteta ovog strateškog dokumenta, prepoznata je hitnost rešavanja problema *zapošljavanja nezaposlenih žena*, pa je grad Užice na posebnoj budžetskoj poziciji izdvojio iznos od 3.000.000 dinara za sufinansiranje Projekata u reforma socijalne politike. Odluka Komisije za izbor projekata po Konkursu "Projekti reforme socijalne politike – 2010." (Odluka Ibroj 55-13/10-5.1 od 07.06.2010.god) –Odobren projekat Ženskog centra Užice „Prikupljanjem i reciklažom tekstila do održivih socijalnih usluga za stanovništvo“ u finansijskom iznosu od 500.000. U okviru projekta zaposlene četiri *žene iz teško zapošljivih grupa*. Među nima i dve *žene žrtve porodičnog nasilja*.

III STANOVANJE

3.1. Stambena strategija grada Užica - nacrt

U toku je izrada Stambene strategije grada Užica, koja u skladu sa Zakonom o socijalnom stanovanju prepoznaje *žene*, posebno *samohrane majke*, kao kategoriju za koju će biti planirane mere afirmativne akcije u ovoj oblasti.

Izvod iz Nacrta Stambene strategije grada Užica relevantan za analizu (javna rasprava zakazana za 21.02.2012.): **2.3. Stambena situacija ranjivih grupa.** Stambena strategija grada Užica, uzimajući u obzir široki okvir koji daje Zakon o socijalnom stanovanju i elemente koje predviđa buduća Nacionalna strategija specijalnog stanovanja, prepoznaje sledeće ranjive grupe za koje je neophodno preduzeti mere afirmativne akcije u cilju rešavanja njihovih stambenih potreba: mlade, decu bez roditeljskog staranja, *samohrane roditelje*, porodice sa više dece, samačka domaćinstva, lica preko 65 godina starosti, osobe sa invaliditetom, lične i porodične vojne invalide, civilne invalide rata, izbeglice i interno raseljena lica, Rome i druge specijalno ranjive grupe. U okviru ovih mera

grad je raspodelio stanove u kategorijama: - staračka domaćinstva 5 stanova; - *samohrane majke* 6 stanova; - osobe sa invaliditetom 1 stan (1 porodica od 5 članova svi su u stanju invaliditeta);- psihijatrijski bolesnici 2 stana; - samačka domaćinstva 2 stana. Iako je Pravilnik predviđao dodatne bodove *za žrtve porodičnog i seksualnog nasilja* nije bilo podnosilaca prijave iz ove kategorije, tako da nema takvih korisnika. Ostatak stanova su I i IRL van ovih kategorija koje su pomenute.

2.3.2 Izbegla i interno raseljena lica (IRL) Grad Užice je tokom 2011. godine uz podršku Delegacije EU, Komesarijata za izbeglice i Arbatjer-Samaritent – Bund, izgradio stambenu zgradu u naselju Sevojno za 12 socijalno ugroženih porodica izbeglih i interno raseljenih lica i 3 porodice i socijalno ugrožena lica i porodice iz lokalne zajednice i uspostavio uslugu socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima. Grad Užice je komunalno opremio lokaciju i izdvojio 200.000 € budžetskih sredstava u 2010. i 2011.g. za finansiranje projekta. Pored toga, Grad Užice je, uz podršku Delegacije EU i organizacije HELP, tokom 2007.g. izgradio stambenu zgradu (23 stana) u naselju Sevojno namenjenu trajnom smeštaju 11 interno raseljena lica sa Kosova, koja su bila smeštena u kolektivnom smeštaju, kao i 18 lica iz privatnog smeštaja.

2.3.3. Stambena situacija korisnika Centra za socijalni rad. Prema evidenciji, 135 porodica su korisnici materijalnog obezbeđenja porodice, tj. stalne materijalne pomoći. Analiza njihovih stambenih uslova prikazuje da su: 34 porodice vlasnici stana (stanovi su uglavnom manje kvadrature, snabdeveni vodom, strujom, sa većim brojem članova domaćinstva). 23 porodice podstanari (loši uslovi stanovanja- jedna manja prostorija, bez mokrog čvora, bez grejanja). 65 porodica vlasnici kuća (29 kuća je na seoskom području, od kojih su 4 u veoma lošem stanju, dok je 25 starije gradnje i od loših građevinskih materijala). 13 porodica je smešteno u stanovima koji nisu priključeni na osnovnu komunalnu infrastrukturu (bez vode, grejanja, u podrumskim prostorijama, sa lošim instalacijama). Za ostale korisnike usluga Centra za socijalni rad (trenutna novčana pomoć, tuđa nega i pomoć, pomoć u kući, kuhinja, smeštaj i starateljstvo), nije rađena socijalna anamneza zbog čega ne postoji kompletan uvid u njihovu stambenu situaciju. Pored evidencije Centra za socijalni rad, podaci Gradske uprave za skupštinske poslove, opštu upravu i društvene delatnosti – Odeljenje za imovinske odnose, ukazuju na trend porasta broja zahteva građana za rešavanje stambenih problema, bilo da je reč o dodeli stanova u vlasništvu grada, ili o potrebi da se postojeći prostori u vlasništvu građana saniraju i komunalno opreme. Poseban problem predstavlja nedostatak kapaciteta u okviru Gradske uprave, koji bi preuzeo upravljanja stambenim fondom u vlasništvu grada. Postojeći modeli dodele stanova u vlasništvu grada (skupštinska Komisija za raspodelu stanova u svojini grada) pokazala se kao nedovoljno efikasna, a dugogodišnja praksa raspodele stanova prouzrokovala je da se izvestan broj stanova koristi bez jasnog uvida u stvarne socijalne potrebe njihovih korisnika.

3.2. Akcioni plan za sprovođenje Stambene strategije grada Užica – nacrt za period 2012 – 2016

Prioritet 3: Socijalno stanovanje. Opšti cilj: Povećati dostupnost stanovanja kroz razvoj osnovnih instrumenata javne intervencije u lokalnoj stambenoj politici. **Specifični cilj 3.1. Usopstavljanje kapaciteta za realizaciju socijalne stambene politike.** Aktivnosti: 3.1.1. Usopstavljanje kapaciteta Gradske stambene agencije; 3.1.2. Donošenje lokalnih propisa i pravilnika vezanih za realizacije projekata socijalnog stanovanja; 3.1.3. Afirmisanje socijalne stambene politike kao izvorne nadležnosti lokalne samouprave i razvoj kapaciteta gradske uprave i skupštine za vođenje lokalne stambene politike. **Specifični cilj 3.2. Realizacija neprofitnih stambenih programa.** Aktivnosti: 3.2.1. Ažuriranje postojećih i potencijalnih lokacija za specijalno stanpvanje (u okviru katastra lokacija za stanogradnju); 3.2.2. Izgradnja stambenog objekta za prodaju pod neprofitnim uslovima u Ul. Majke Jevrosime u naselju Sevojno; 3.2.3. Izgradnja stambenog objekta za prodaju pod neprofitnim uslovima na lokaciji Turica –Đačka ulica; 3.2.4. Izgradnja stambenog objekta za rentiranje u naselju Krčagovo; 3.2.5. Nabvka kontejnera za privremeni smeštaj (klizišta, poplave,

zemljotresi). **Specifični cilj 3.3 Izgradnja stambenih objekata u posebnim uslovima stanovanja.** Aktivnosti: 3.2.6. Izgradnja studentskog doma na lokaciji bivše kasarne u Krčagovu.

3.3. Lokalni akcioni plan unapređenja položaja izbeglih i internoraseljenih lica grada Užica 2010 – 2013.

Ciljna grupa ima ukupno 794 lica od kojih su 410 osoba *ženskog pola*. Ciljevi LAP su: **1. Pružanje pravnih i finansijskih uslova za rešavanje stambenih problema od 2010. – 2013.g;** **2. Ekonomsko osnaživanje izbeglih i raseljenih i podizanje nivoa njihove konkurentnosti na tržištu kroz programe zapošljavanja.** (povećanje nivoa zaposlenosti kroz obuke za razvijanje sopstvenih biznisa). Za rešavanje ovog specifičnog cilja aktivnost vezana za *žene* u LAP-u: 2.1.2. Obezbeđivanje do 10 donacija prosečne vrednosti do 1.200,00 eura za star up biznis (50 % podržanih biznisa koje vode *žene*). Nositelac aktivnosti ASB. Partneri u realizaciji radna grupa za migracije HELP Kraljevo. Potrebni resursi 12.000,00 eura. Očekivani rezultati: Obezbeđeni uslovi za započinjanje sopstvenog biznisa uz mentorsku podršku ASB. Period realizacije: 2010-2011. **3. Pružanje besplatne pravne pomoći.** Za rešavanje ovog specifičnog cilja predviđene su sledeće aktivnosti: **3.1.1. Obezbeđivanje uslova za nastavak rada kancelarije za besplatnu pravnu pomoć** Broj poslatih podnesaka i broj uspešno rešenih podnesaka i predstavki od strane nadležnih institucija u zemljama porekla ciljne grupe (nosilac aktivnosti Građanska čitaonica Libergraf partnerstvo Norveška narodna pomoć, Poverenik za izbeglice Grad Užice) Period realizacije: 01.06. 2010 – 31.05.2011. Resursi Budžet 130.000,00 rsd. Drugi izvori Odobrena sredstva od strane Norveške narodne pomoći u iznosu od 10.000 eura. Očekivani rezultati Obezbeđena pravna pomoć izbeglih i irl u zemljama porekla. **3.1.2. Apliciranje Grada Užice i Libergraf-a kod stranih donatora i vlade za nastavak pružanja besplatne pravne pomoći.** Broj poslatih podnesaka i broj uspešno rešenih podnesaka i predstavki od strane nadležnih institucija u zemljama porekla ciljne grupe (nosilac aktivnosti Građanska čitaonica Libergraf, partnerstvo: Norveška narodna pomoć, Poverenik za izbeglice). Period realizacije: 31.05.2011.- 31.12.2013). Očekivani rezultati: Obezbeđena pravna pomoć izbeglih i IRL u zemljama porekla.

3.4. Informacije relevantne za ovu oblast dobijene od pomoćnice gradonačelnika za socijalnu politiku Brankice Jeremić

Beneficije u oblasti stanovanja – u toku je izrada Stambene strategije grada Užica, koja u skladu sa Zakonom o socijalnom stanovanju prepoznaje *žene*, posebno *samohrane majke/roditelje*, kao kategoriju za koju će biti planirane mere afirmativne akcije u ovoj oblasti.

IV DOSTUPNA PRAVDA

4.1. Iz Odluke o pravima u socijalnoj zaštiti iz nadležnosti grada Užica (član3, stav II)

Služba pravne pomoći Gradske uprave za poslove organa grada, opštu upravu i društvene delatnosti, dužna je **besplatno pružiti pravnu pomoć** građanima/kama pri ostvarivanju prava iz ove Odluke.

U 2010. godini Službi pravne pomoći se obratilo oko 1.100 građana sa pitanjima iz svih pravnih i životnih oblasti. Pored pruženih usmenih saveta napisano je 323 pisanih podnesaka. Besplatna pravna pomoć se pruža po dva sta u toku radnog vremena od 9 do 11. Vreme je ograničeno zbog potrebe pripremanja i čitanja zakonske regulative. Besplatna pravna pomoć je pridodat posao u okviru postojećih referata dok se ne nađe trajno rešenje.

U 2011. primljeno je 1.016 stranaka i napisano 316 pisanih podnesaka. Od ukupnog broja stranaka koje su se obraćale za pomoć, njih 217 se obratilo sa pitanjima koja se odnose na **razvod braka, vršenje roditeljskog prava, plaćanje alimentacije**.

Napomena: Ne postoje podaci razvrstani po polu. Broj stranaka bi bio mnogo veći kada bi se ova vrsta pomoći ukazivala tokom punog radnog vremena. Ne postoji posebna pomoć za **žrtve porodičnog nasilja**.